

**PREČIŠČENA RAZLIČICA
POGODBE O EVROPSKI UNIJI**

PREAMBULA

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJCEV, NJENO VELIČANSTVO KRALJICA DANSKE, PREDSEDNIK ZVEZNE REPUBLIKE NEMČIJE, PREDSEDNIK HELENSKE REPUBLIKE, NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ ŠPANIJ, PREDSEDNIK FRANCOSKE REPUBLIKE, PREDSEDNIK IRSKE, PREDSEDNIK ITALIJANSKE REPUBLIKE, NJEGOVA KRALJEVA VISOKOST VELIKI VOJVODA LUKSEMBURŠKI, NJENO VELIČANSTVO KRALJICA NIZOZEMSK, PREDSEDNIK PORTUGALSKE REPUBLIKE, NJENO VELIČANSTVO KRALJICA ZDRUŽENEGA KRALJESTVA VELIKA BRITANIJA IN SEVERNA IRSKA ⁽¹⁾,

TRDNO ODLOČENI, da zaznamujejo novo fazo v procesu evropskega povezovanja, ki se je začel z ustanovitvijo Evropskih skupnosti,

OB ZAJEMANJU navdiha iz kulturne, verske in humanistične dediščine Evrope, iz katere so se razvile univerzalne vrednote nedotakljivosti in neodtujljivosti človekovih pravic, svobode, demokracije, enakosti in pravne države,

OB SKLICEVANJU na zgodovinski pomen konca razdeljenosti evropske celine in na potrebo po oblikovanju trdnih temeljev za graditev prihodnje Evrope,

POTRJUJOČ svojo zavezanost načelom svobode, demokracije in spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravne države,

POTRJUJOČ svojo zavezanost temeljnim socialnim pravicam, določenim v Evropski socialni listini, ki je bila podpisana 18. oktobra 1961 v Torinu, in v Listini Skupnosti o temeljnih socialnih pravicah delavcev iz leta 1989,

Z ŽELJO poglobiti solidarnost med svojimi narodi ob spoštovanju njihove zgodovine, kulture in tradicij,

Z ŽELJO okrepiti demokratično in učinkovito delovanje institucij, da bi lahko znotraj enotnega institucionalnega okvira bolje opravljale naloge, ki so jim zaupane,

TRDNO ODLOČENI, da okrepijo in uskladijo svoja gospodarstva ter ustanovijo ekonomsko in monetarno unijo, ki bo v skladu z določbami te pogodbe in Pogodbe o delovanju Evropske unije vključevala tudi enotno in trdno valuto,

ODLOČENI, da spodbujajo gospodarski in socialni razvoj svojih narodov ob upoštevanju načela trajnostnega razvoja in v okviru izoblikovanja notranjega trga, večje kohezije in varstva okolja ter da izvajajo politike, ki bodo zagotavljale, da bo napredek pri gospodarskem povezovanju spremljal tudi ustrezen napredek na drugih področjih,

⁽¹⁾ Od takrat so postale članice Evropske unije Češka republika, Republika Estonija, Republika Ciper, Republika Latvija, Republika Litva, Republika Madžarska, Republika Malta, Republika Avstrija, Republika Poljska, Republika Slovenija, Slovaška republika, Republika Finska in Kraljevina Švedska.

TRDNO ODLOČENI, da uvedejo skupno državljanstvo za državljane svojih držav,

TRDNO ODLOČENI, da izvajajo skupno zunanjo in varnostno politiko, vključno s postopnim oblikovanjem skupne obrambne politike, ki bi lahko privedla do skupne obrambe skladno z določbami člena 17, in tako krepijo evropsko identiteto in neodvisnost, zato da bi pospeševali mir, varnost in napredek v Evropi in po svetu,

TRDNO ODLOČENI, da olajšajo prosto gibanje oseb in hkrati zagotovijo varnost svojih narodov z vzpostavitvijo območja svobode, varnosti in pravice v skladu z določbami te pogodbe in Pogodbe o delovanju Evropske unije,

TRDNO ODLOČENI, da nadaljujejo postopek oblikovanja vse tesnejše zveze med narodi Evrope, v kateri se odločitve sprejemajo po načelu subsidiarnosti v kar najtesnejši povezavi z državljani,

OB UPOŠTEVANJU nadaljnjih korakov, nujnih za napredek evropskega povezovanja,

SO SKLENILI ustanoviti Evropsko unijo in so v ta namen imenovali svoje pooblaščenice:

(seznam pooblaščenec ni ponovno natisnjen)

KI so se po izmenjavi pooblastil v pravilni in predpisani obliki dogovorili o naslednjem:

NASLOV I SKUPNE DOLOČBE

Člen 1 (prejšnji člen 1 PEU) ⁽¹⁾

S to pogodbo VISOKE POGODBENICE med seboj ustanavljajo EVROPSKO UNIJO, v nadaljnjem besedilu „Unija“, na katero države članice prenašajo pristojnosti za uresničevanje svojih skupnih ciljev.

Ta pogodba označuje novo stopnjo v procesu oblikovanja vse tesnejše zveze med narodi Evrope, v kateri se odločitve sprejemajo čim bolj javno in v kar najtesnejši povezavi z državljani.

Unija temelji na tej pogodbi in na Pogodbi o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu „Pogodbi“). Ti pogodbi imata enako pravno veljavnost. Unija nadomesti Evropsko skupnost in je njena naslednica.

⁽¹⁾ Sklicevanje je indikativnega pomena. Za več informacij, glej preglednice preštevilčenja za staro in novo številčenje členov Pogodb.

Člen 2

Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin. Te vrednote so skupne vsem državam članicam v družbi, ki jo označujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških.

Člen 3

(prejšnji člen 2 PEU)

1. Cilj Unije je krepitev miru, njenih vrednot in blaginje njenih narodov.
2. Unija nudi svojim državljanom območje svobode, varnosti in pravice brez notranjih meja, na katerem je v povezavi z ustreznimi ukrepi glede kontrole na zunanjih mejah, azila, priseljevanja ter glede preprečevanja kriminala in boja proti njemu zagotovljeno prosto gibanje oseb.

3. Unija vzpostavi notranji trg. Prizadeva si za trajnostni razvoj Evrope, ki temelji na uravnoteženi gospodarski rasti in stabilnosti cen, za visoko konkurenčno socialno tržno gospodarstvo, usmerjeno v polno zaposlenost in socialni napredek, ter za visoko raven varstva in izboljšanje kakovosti okolja. Spodbuja znanstveni in tehnološki napredek.

Bori se proti socialni izključenosti in diskriminaciji ter spodbuja socialno pravičnost in varstvo, enakost žensk in moških, solidarnost med generacijami in varstvo pravic otrok.

Spodbuja ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo ter solidarnost med državami članicami.

Spoštuje svojo bogato kulturno in jezikovno raznolikost ter skrbi za varovanje in razvoj evropske kulturne dediščine.

4. Unija vzpostavi ekonomsko in monetarno unijo, katere valuta je euro.
5. V odnosih s preostalim svetom Unija podpira in spodbuja svoje vrednote in interese ter prispeva k zaščiti svojih državljanov. Prispeva k miru, varnosti, trajnostnemu razvoju Zemlje, solidarnosti in medsebojnemu spoštovanju med narodi, prosti in pravični trgovini, odpravi revščine in varstvu človekovih pravic, predvsem pravic otrok, kakor tudi k doslednemu spoštovanju in razvoju mednarodnega prava, zlasti k spoštovanju načel Ustanovne listine Združenih narodov.
6. Unija svoje cilje uresničuje z ustreznimi sredstvi na podlagi pristojnosti, ki so ji dodeljene s Pogodbama.

Člen 4

1. Države članice v skladu s členom 5 ohranijo vse pristojnosti, ki niso s Pogodbama dodeljene Uniji.
2. Unija spoštuje enakost držav članic pred Pogodbama kot tudi njihovo nacionalno identiteto, ki je neločljivo povezana z njihovimi temeljnimi političnimi in ustavnimi strukturami, vključno z regionalno in lokalno samoupravo. Spoštuje njihove temeljne državne funkcije, zlasti zagotavljanje ozemeljske celovitosti, vzdrževanje javnega reda in miru ter varovanje nacionalne varnosti. Zlasti nacionalna varnost ostaja v izključni pristojnosti vsake države članice.
3. Unija in države članice se na podlagi načela lojalnega sodelovanja medsebojno spoštujejo in si pomagajo pri izpolnjevanju nalog, ki izhajajo iz Pogodb.

Države članice sprejemajo vse splošne ali posebne ukrepe, potrebne za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz Pogodb ali aktov institucij Unije.

Države članice podpirajo Unijo pri izpolnjevanju njenih nalog in se vzdržijo vseh ukrepov, ki bi lahko ogrozili uresničevanje ciljev Unije.

Člen 5

(prejšnji člen 5 PES)

1. Za razmejitev pristojnosti Unije velja načelo prenosa pristojnosti. Za izvajanje pristojnosti Unije veljata načeli subsidiarnosti in sorazmernosti.
2. V skladu z načelom prenosa pristojnosti Unija deluje le v mejah pristojnosti, ki so jih s Pogodbama nanjo prenesle države članice za uresničevanje ciljev, določenih v Pogodbah. Države članice ohranijo vse pristojnosti, ki niso s Pogodbama dodeljene Uniji.
3. V skladu z načelom subsidiarnosti Unija deluje na področjih, ki niso v njeni izključni pristojnosti, le če in kolikor države članice ciljev predlaganih ukrepov ne morejo zadovoljivo doseči na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, temveč se zaradi obsega ali učinkov predlaganih ukrepov lažje dosežejo na ravni Unije.

Institucije Unije uporabljajo načelo subsidiarnosti v skladu s Protokolom o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Nacionalni parlamenti spoštujejo načelo subsidiarnosti v skladu s postopkom, določenim v tem protokolu.

4. V skladu z načelom sorazmernosti ukrepi Unije vsebinsko in formalno ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev Pogodb.

Institucije Unije uporabljajo načelo sorazmernosti v skladu s Protokolom o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti.

Člen 6
(prejšnji člen 6 PEU)

1. Unija priznava pravice, svoboščine in načela iz Listine o temeljnih pravicah Evropske unije z dne 7. decembra 2000, prilagojene 12. decembra 2007 v Strassbourgu, ki ima enako pravno veljavnost kot Pogodbi.

Z določbami Listine se na nikakršen način ne širijo pristojnosti Unije, določene v Pogodbah.

Pravice, svoboščine in načela Listine se razlagajo v skladu s splošnimi določbami naslova VII Listine o njeni razlagi in uporabi ter ob ustreznem upoštevanju pojasnil iz Listine, ki navajajo vire teh določb.

2. Unija pristopi k Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ta pristop ne spreminja pristojnosti Unije, opredeljene v Pogodbah.

3. Temeljne pravice, kakor jih zagotavlja Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in kakor izhajajo iz skupnega ustavnega izročila držav članic so kot splošna načela del prava Unije.

Člen 7
(prejšnji člen 7 PEU)

1. Na podlagi obrazloženega predloga ene tretjine držav članic, Evropskega parlamenta ali Evropske komisije lahko Svet po odobritvi Evropskega parlamenta z večino štirih petin svojih članov ugotovi obstoj očitnega tveganja, da bi država članica lahko huje kršila vrednote iz člena 2. Pred takšno ugotovitvijo Svet zasliši zadevno državo članico, in lahko po istem postopku nanjo naslovi priporočila.

Svet redno preverja, ali so razlogi, na podlagi katerih je bila sprejeta takšna ugotovitev, še naprej podani.

2. Evropski svet lahko na predlog ene tretjine držav članic ali Evropske komisije in po odobritvi Evropskega parlamenta soglasno ugotovi, da ena od držav članic huje in vztrajno krši vrednote iz člena 2, potem ko je pozval zadevno državo članico, naj predloži svoje pripombe.

3. Ob sprejetju ugotovitve po odstavku 2 lahko Svet s kvalificirano večino sklene, da nekatere pravice, ki izhajajo iz uporabe teh pogodb za zadevno državo članico, mirujejo, vključno z glasovalnimi pravicami predstavnika vlade te države članice v Svetu. Pri tem Svet upošteva morebitne posledice takšnega mirovanja pravic in obveznosti fizičnih in pravnih oseb.

Obveznosti zadevne države članice po teh pogodbah so zanjo v vsakem primeru še naprej zavezujoče.

4. Svet lahko s kvalificirano večino naknadno sklene, da se ukrepi, sprejeti v skladu z odstavkom 3, spremenijo ali prekličejo, kot odgovor na spremembe okoliščin, zaradi katerih so bili uvedeni.

5. Podrobnosti glasovanja, ki se za namene tega člena uporabljajo za Evropski parlament, Evropski svet in Svet, so določene v členu 309 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 8

1. Unija razvija posebne odnose z državami v svojem sosedstvu, da ustvari območje blaginje in dobrega sosedstva, ki temelji na vrednotah Unije in za katero so značilni tesni in miroljubni odnosi na podlagi sodelovanja.

2. Za namene odstavka 1 lahko Unija s temi državami sklepa posebne sporazume. Ti sporazumi lahko vsebujejo vzajemne pravice in obveznosti, kakor tudi možnost skupnega delovanja. O izvajanju teh sporazumov potekajo redna posvetovanja.

NASLOV II

DOLOČBE O DEMOKRATIČNIH NAČELIH

Člen 9

Unija pri vseh svojih dejavnostih spoštuje načelo enakosti svojih državljanov, ki so deležni enake obravnave s strani njenih institucij, organov, uradov in agencij. Vsi državljani držav članic so državljani Unije. Državljanstvo Unije se doda nacionalnemu državljanstvu in ga ne nadomešča.

Člen 10

1. Delovanje Unije temelji na predstavniški demokraciji.

2. Državljanji so na ravni Unije neposredno zastopani v Evropskem parlamentu.

Države članice v Evropskem svetu predstavljajo voditelji držav ali vlad in v Svetu njihove vlade, ki so demokratično odgovorni bodisi svojemu nacionalnemu parlamentu bodisi svojim državljanom.

3. Vsak državljan ima pravico sodelovati v demokratičnem življenju Unije. Odločitve se sprejemajo kar najbolj odprto in v kar najtesnejši povezavi z državljanji.

4. Politične stranke na evropski ravni prispevajo k oblikovanju evropske politične zavesti in k izražanju volje državljanov Unije.

Člen 11

1. Institucije dajejo državljanom in predstavniškim združenjem na ustrezen način možnost izražanja in javne izmenjave mnenj glede vseh področij delovanja Unije.
2. Institucije vzdržujejo odprt, pregleden in reden dialog s predstavniškimi združenji in civilno družbo.
3. Evropska komisija izvaja obsežna posvetovanja z udeleženiimi stranmi, da se zagotovi usklajenost in preglednost delovanja Unije.
4. Najmanj milijon državljanov Unije iz večjega števila držav članic lahko s svojo pobudo Evropsko komisijo pozove, da v okviru svojih pristojnosti predloži ustrezen predlog v zadevah, za katere državljani menijo, da je za izvajanje Pogodb treba sprejeti pravni akt Unije.

Postopki in pogoji, potrebni za predložitev take pobude, se določijo v skladu s prvim pododstavkom člena 24 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 12

Nacionalni parlamenti dejavno prispevajo k dobremu delovanju Unije, tako da:

- a) jih institucije Unije obveščajo in jim predložijo osnutke zakonodajnih aktov Unije v skladu s Protokolom o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji;
- b) skrbijo za spoštovanje načela subsidiarnosti v skladu s postopki iz Protokola o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti;
- c) v okviru območja svobode, varnosti in pravice sodelujejo v mehanizmih ocenjevanja izvajanja politik Unije na tem področju v skladu s členom 61c Pogodbe o delovanju Evropske unije ter so vključeni v politični nadzor Europla in ocenjevanje dejavnosti Eurojusta v skladu s členoma 69g in 69d navedene pogodbe;
- d) sodelujejo v postopkih za spremembo Pogodb v skladu s členom 48 te pogodbe;
- e) so obveščeni o prošnjah za pristop k Uniji v skladu s členom 49 te pogodbe;
- f) so udeleženi pri medparlamentarnem sodelovanju med nacionalnimi parlamenti in z Evropskim parlamentom v skladu s Protokolom o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji.

NASLOV III

DOLOČBE O INSTITUCIJAH

Člen 13

1. Unija ima institucionalni okvir, katerega namen je uveljavljati njene vrednote, uresničevati njene cilje, služiti njenim interesom, interesom njenih državljanov in interesom držav članic ter zagotoviti doslednost, učinkovitost in kontinuiteto njenih politik in ukrepov.

Institucije Unije so:

- Evropski parlament,
- Evropski svet,
- Svet,
- Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu „Komisija“),
- Sodišče Evropske unije,
- Evropska centralna banka,
- Računsko sodišče.

2. Vsaka institucija deluje v mejah pristojnosti, ki so ji dodeljene s Pogodbama, in v skladu s postopki, pogoji in cilji, ki jih določata Pogodbi. Institucije med seboj lojalno sodelujejo.

3. Določbe o Evropski centralni banki in Računskem sodišču ter podrobne določbe o drugih institucijah so vključene v Pogodbo o delovanju Evropske unije.

4. Evropskemu parlamentu, Svetu in Komisiji pomagata Ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij, ki opravljata svetovalno funkcijo.

Člen 14

1. Evropski parlament skupaj s Svetom opravlja zakonodajno in proračunsko funkcijo. Opravlja funkcijo političnega nadzora in posvetovanja v skladu s Pogodbama. Izvoli predsednika Komisije.

2. Evropski parlament je sestavljen iz predstavnikov državljanov Unije. Njihovo število ne sme preseči sedemsto petdeset, poleg predsednika. Državljeni so v Evropskem parlamentu zastopani proporcionalno upadajoče, z najnižjim pragom šestih članov na državo članico. Nobena država članica nima več kot šestindvetdeset sedežev.

Evropski svet na pobudo Evropskega parlamenta in z njegovo odobritvijo soglasno sprejme sklep o sestavi Evropskega parlamenta ob upoštevanju načel iz prvega pododstavka.

3. Člani Evropskega parlamenta se volijo s splošnim, neposrednim, svobodnim in tajnim glasovanjem za dobo petih let.

4. Evropski parlament izvoli svojega predsednika in svoje predsedstvo med svojimi člani.

Člen 15

1. Evropski svet daje Uniji potrebne spodbude za njen razvoj in zanj opredeljuje splošne politične usmeritve in prednostne cilje. Ne opravlja zakonodajne funkcije.

2. Evropski svet sestavljajo voditelji držav ali vlad držav članic skupaj z njegovim predsednikom in predsednikom Komisije. Pri njegovem delu sodeluje visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko.

3. Evropski svet se sestane dvakrat v vsakem polletju na sklic svojega predsednika. Glede na dnevni red, lahko člani Evropskega sveta sklenejo, da vsakemu od njih pri delu pomaga minister, predsedniku Komisije pa član Komisije. Če razmere tako zahtevajo, predsednik skliče izredno zasedanje Evropskega sveta.

4. Evropski svet odloča soglasno, razen če Pogodbi ne določata drugače.

5. Evropski svet izvoli svojega predsednika s kvalificirano večino za dobo dveh let in pol, z možnostjo enkratne ponovne izvolitve. V primeru njegove zadržanosti ali hude kršitve ga Evropski svet po istem postopku razreši.

6. Predsednik Evropskega sveta:

- a) predseduje Evropskemu svetu in vodi njegovo delo;
- b) skrbi za pripravo in kontinuiteto dela Evropskega sveta v sodelovanju s predsednikom Komisije in na podlagi dela Sveta za splošne zadeve;
- c) si prizadeva za krepitev povezanosti in soglasja v Evropskem svetu;
- d) po vsakem zasedanju Evropskega sveta Evropskemu parlamentu predloži poročilo.

V zadevah, ki se nanašajo na skupno zunanjo in varnostno politiko, predsednik Evropskega sveta na svoji ravni in v tej vlogi predstavlja Unijo navzven, ne da bi to posegalo v pooblastila visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko.

Predsednik Evropskega sveta ne sme imeti nacionalnega mandata.

Člen 16

1. Svet skupaj z Evropskim parlamentom opravlja zakonodajno in proračunsko funkcijo. Opravlja funkcijo oblikovanja politike in usklajevanja v skladu s Pogodbama.
2. Svet sestavlja po en predstavnik vsake države članice na ministrski ravni, pooblaščen za prevzemanje obveznosti v imenu vlade države članice, ki jo predstavlja, in za izvrševanje glasovalne pravice.
3. Svet odloča s kvalificirano večino, če Pogodbi ne določata drugače.
4. Od 1. novembra 2014 je kvalificirana večina najmanj 55 % članov Sveta, ki jo tvori najmanj petnajst članov in ki predstavljajo države članice, ki imajo skupaj najmanj 65 % prebivalstva Unije.

Za manjšino, ki lahko prepreči sprejetje odločitve, so potrebni najmanj štirje člani Sveta, sicer se šteje, da je kvalificirana večina dosežena.

Druge podrobnosti glasovanja s kvalificirano večino so določene v členu 238(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

5. Prehodne določbe o opredelitvi kvalificirane večine, ki se uporabljajo do 31. oktobra 2014, in prehodne določbe, ki se bodo uporabljale med 1. novembrom 2014 in 31. marcem 2017 so vključene v Protokol o prehodnih določbah.
6. Svet zaseda v različnih sestavah, katerih seznam se sprejme v skladu s členom 236 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Svet za splošne zadeve skrbi za doslednost dela različnih sestav Sveta. Skupaj s predsednikom Evropskega sveta in Komisijo skrbi za pripravo zasedanj Evropskega sveta in nadaljnje ukrepanje.

Svet za zunanje zadeve v skladu s strateškimi smernicami Evropskega sveta oblikuje zunanje delovanje Unije in zagotavlja doslednost ukrepanja Unije.

7. Za pripravo dela Sveta je odgovoren Odbor stalnih predstavnikov vlad držav članic.
8. Svet zaseda javno, ko odloča in glasuje o osnutku zakonodajnega akta. V ta namen ima vsako zasedanje Sveta dva dela, del namenjen razpravi o zakonodajnih aktih Unije in del namenjen dejavnostim, ki niso zakonodajne.
9. Sestavam Sveta, razen Svetu za zunanje zadeve, predsedujejo predstavniki držav članic v Svetu po načelu enakopravne rotacije pod pogoji, določenimi v skladu s členom 236 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 17

1. Komisija spodbuja splošni interes Unije in v ta namen sprejema ustrezne pobude. Skrbi za uporabo Pogodb in ukrepov, ki jih institucije sprejmejo na njuni podlagi. Skrbi za uporabo prava Unije pod nadzorom Sodišča Evropske unije. Izvršuje proračun in upravlja programe. V skladu s Pogodbama opravlja usklajevalno, izvršilno in upravno funkcijo. Razen pri skupni zunanji in varnostni politiki in v drugih primerih, predvidenih v Pogodbah, zagotavlja zastopanje Unije navzven. Daje pobude za letno in večletno načrtovanje Unije z namenom doseči med-institucionalne sporazume.

2. Če Pogodbi ne določata drugače, se lahko zakonodajni akti Unije sprejemajo le na predlog Komisije. Drugi akti se sprejemajo na predlog Komisije, če je to predvideno v Pogodbah.

3. Mandat Komisije je pet let.

Člani Komisije so izbrani na podlagi svoje splošne usposobljenosti in zavzetosti za Evropo, med osebami, katerih neodvisnost je nedvomna.

Komisija je pri izvrševanju svojih obveznosti popolnoma neodvisna. Brez poseganja v člen 18(2) člani Komisije ne smejo zahtevati niti sprejemati navodil od posameznih vlad, institucij, organov, uradov ali agencij. Vzdržijo se vsakršnega ravnanja, ki je nezdržljivo z njihovo funkcijo ali opravljanjem njihovih nalog.

4. Komisijo, imenovano med dnem začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe in 31. oktobrom 2014, sestavlja po en državljani vsake države članice, vključno z njenim predsednikom in visokim predstavnikom Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, ki je eden od njenih podpredsednikov.

5. Od 1. novembra 2014 število članov Komisije skupaj z njenim predsednikom in visokim predstavnikom Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ustreza dvema tretjinama števila držav članic, razen če Evropski svet soglasno ne odloči o spremembi tega števila.

Člani Komisije so izbrani med državljani držav članic po sistemu popolnoma enakopravne rotacije med državami članicami, s čimer se izrazi demografski in geografski razpon celote držav članic. Ta sistem soglasno vzpostavi Evropski svet v skladu s členom 244 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

6. Predsednik Komisije:

- a) določa smernice, po katerih Komisija opravlja svoje naloge,
- b) odloča o notranji organizaciji Komisije, s čimer zagotavlja, da deluje usklajeno, učinkovito in kot kolegij,

- c) imenuje podpredsednike med člani Komisije, razen visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko.

Član Komisije odstopi na zahtevo predsednika. Visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko na zahtevo predsednika odstopi v skladu s postopkom iz člena 18(1).

7. Ob upoštevanju volitev v Evropski parlament in po opravljenih ustreznih posvetovanjih Evropski svet s kvalificirano večino Evropskemu parlamentu predlaga kandidata za predsednika Komisije. Evropski parlament izvoli tega kandidata z večino svojih članov. Če ta kandidat ne dobi zahtevane večine, Evropski svet v enem mesecu s kvalificirano večino predlaga novega kandidata, ki ga Evropski parlament izvoli po istem postopku.

Svet v medsebojnem soglasju z izvoljenim predsednikom sprejme seznam drugih oseb, ki jih predlaga v imenovanje za člane Komisije. Osebe so izbrane na podlagi predlogov držav članic v skladu z merili iz drugega pododstavka odstavka 3 in drugega pododstavka odstavka 5.

Predsednika, visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in druge člane Komisije kot kolegij z glasovanjem potrdi Evropski parlament. Na podlagi te potrditve Evropski svet s kvalificirano večino imenuje Komisijo.

8. Komisija je kot kolegij odgovorna Evropskemu parlamentu. Evropski parlament lahko v skladu s členom 201 Pogodbe o delovanju Evropske unije glasuje o predlogu nezaupnice Komisiji. Če je nezaupnica izglasovana, člani Komisije kolektivno odstopijo, visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko pa odstopi s funkcije, ki jo opravlja v Komisiji.

Člen 18

1. Evropski svet imenuje visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko s kvalificirano večino in s soglasjem predsednika Komisije. Evropski svet lahko zaključi njegov mandat po enakem postopku.

2. Visoki predstavnik vodi skupno zunanjo in varnostno politiko Unije. S svojimi predlogi prispeva k oblikovanju te politike in jo izvaja po pooblastilu Sveta. Enako velja za skupno varnostno in obrambno politiko.

3. Visoki predstavnik predseduje Svetu za zunanje zadeve.

4. Visoki predstavnik je eden od podpredsednikov Komisije. Skrbi za doslednost zunanjega delovanja Unije. V Komisiji je odgovoren za njene obveznosti na področju zunanjih odnosov in za

usklajevanje drugih vidikov zunanjega delovanja Unije. Pri izvajanju teh obveznosti v Komisiji, in izključno glede teh obveznosti, visoki predstavnik upošteva postopke, ki urejajo delovanje Komisije, kolikor je to združljivo z odstavkoma 2 in 3.

Člen 19

1. Sodišče Evropske unije sestavljajo Sodišče, Splošno sodišče in specializirana sodišča. Zagotavlja upoštevanje prava pri razlagi in uporabi Pogodb.

Države članice vzpostavijo pravna sredstva potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije.

2. Sodišče sestavlja po en sodnik iz vsake države članice. Sodišču pomagajo generalni pravobranilci.

Splošno sodišče ima najmanj po enega sodnika iz vsake države članice.

Sodniki in generalni pravobranilci Sodišča ter sodniki Splošnega sodišča se izberejo med osebami, katerih neodvisnost je nedvomna in ki izpolnjujejo pogoje iz členov 253 in 254 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Vlade držav članic jih v medsebojnem soglasju imenujejo za dobo šestih let. Sodniki in generalni pravobranilci, ki jim mandat poteče, so lahko ponovno imenovani.

3. Sodišče Evropske unije v skladu z določbami Pogodb:

- a) odloča o tožbah, ki jih vloži država članica, institucija, fizična ali pravna oseba;
- b) na predlog nacionalnih sodišč predhodno odloča o vprašanjih glede razlage prava Unije ali veljavnosti aktov, ki so jih sprejele institucije;
- c) odloča o drugih zadevah, predvidenih v Pogodbah.

NASLOV IV

DOLOČBE O OKREPLJENEM SODELOVANJU

Člen 20

(prejšnji členi 27A do 27E, 40 do 40B in 43 do 45 PEU in prejšnja člena 11 in 11A PES)

1. Države članice, ki želijo med seboj vzpostaviti okrepljeno sodelovanje na področjih, ki niso v izključni pristojnosti Unije, lahko v mejah in v skladu s postopki ter pod pogoji, določenimi v tem členu in v členih 280a do 280i Pogodbe o delovanju Evropske unije, uporabijo njene institucije in izvajajo te pristojnosti ob uporabi ustreznih določb Pogodb.

Okrepljeno sodelovanje je namenjeno uresničevanju ciljev Unije, zaščiti njenih interesov in krepitvi njenih integracijskih procesov. V skladu s členom 280c Pogodbe o delovanju Evropske unije se lahko vsaka država članica kadar koli vključi v to sodelovanje.

2. Svet sprejme sklep, s katerim odobri okrepljeno sodelovanje kot zadnje sredstvo, če ugotovi, da Unija kot celota ne more doseči ciljev takega sodelovanja v razumnem roku, in če se sodelovanja udeleži najmanj devet držav članic. Svet odloča v skladu s postopkom, določenim v členu 280d Pogodbe o delovanju Evropske unije.

3. Vsi člani Sveta lahko sodelujejo pri njegovih razpravah, glasujejo pa samo tisti člani Sveta, ki predstavljajo države članice, udeležene pri okrepljenem sodelovanju. Podrobnosti glasovanja so določene v členu 330 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

4. Akti, sprejeti v okviru okrepljenega sodelovanja, so zavezujoči samo za udeležene države članice. Niso del pravnega reda, ki ga morajo sprejeti države kandidatke za pristop k Uniji.

NASLOV V

SPLOŠNE DOLOČBE O ZUNANJEM DELOVANJU UNIJE IN POSEBNE DOLOČBE O SKUPNI ZUNANJI IN VARNOSTNI POLITIKI

POGLAVJE 1

SPLOŠNE DOLOČBE O ZUNANJEM DELOVANJU UNIJE

Člen 21

1. Unijo pri njenem delovanju na mednarodni ravni vodijo načela, ki so bila podlaga njenega nastanka, razvoja in širitve in ki jih želi s svojim delovanjem tudi spodbujati v svetu: demokracija, pravna država, univerzalnost in nedeljivost človekovih pravic in temeljnih svoboščin, spoštovanje človekovega dostojanstva, enakost in solidarnost ter spoštovanje načel Ustanovne listine Združenih narodov in mednarodnega prava.

Unija si prizadeva razvijati odnose in graditi partnerstvo s tretjimi državami in mednarodnimi, regionalnimi ali svetovnimi organizacijami, ki z njo delijo načela iz prvega pododstavka. Zavzema se za večstranske rešitve skupnih problemov, zlasti v okviru Združenih narodov.

2. Unija določi in izvaja skupne politike in ukrepe ter si prizadeva za visoko stopnjo sodelovanja na vseh področjih mednarodnih odnosov za:

a) zaščito svojih vrednot, temeljnih interesov, varnosti, neodvisnosti in celovitosti;

- b) utrjevanje in podporo demokracije, pravne države, človekovih pravic in načel mednarodnega prava;
- c) ohranjanje miru, preprečevanje sporov in krepitev mednarodne varnosti v skladu s cilji in načeli Ustanovne listine Združenih narodov, z načeli Helsinške sklepne listine ter cilji Pariške listine, tudi s tistimi, ki se nanašajo na zunanje meje;
- d) pospeševanje trajnostnega gospodarskega, socialnega in okoljskega razvoja držav v razvoju s prednostnim ciljem izkoreninjenja revščine;
- e) spodbujanje vključitve vseh držav v svetovno gospodarstvo, skupaj s postopno odpravo omejitev v mednarodni trgovini;
- f) pomoč pri oblikovanju mednarodnih ukrepov za ohranitev in izboljšanje kakovosti okolja in trajnostnega gospodarjenja s svetovnimi naravnimi viri, da se zagotovi trajnostni razvoj;
- g) pomoč prebivalstvu, državam in regijam, ki se spopadajo z naravnimi nesrečami ali nesrečami, ki jih je povzročil človek, in
- h) podpiranje mednarodne ureditve, ki temelji na okrepljenem večstranskem sodelovanju in odgovorni svetovni politiki.

3. Unija pri oblikovanju in izvajanju svojih zunanjih dejavnosti na različnih področjih iz tega naslova in iz petega dela Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zunanjih vidikov svojih drugih politik spoštuje načela in uresničuje cilje iz odstavkov 1 in 2.

Unija skrbi za usklajenost različnih področij svojega zunanjega delovanja in usklajenost teh s svojimi drugimi politikami. Svet in Komisija, ki jima pomaga visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, zagotavljata to usklajenost in v ta namen sodelujeta.

Člen 22

1. Evropski svet določa strateške interese in cilje Unije na podlagi načel in ciljev iz člena 21.

Sklepi Evropskega sveta o strateških interesih in ciljih Unije se nanašajo na skupno zunanjo in varnostno politiko ter na druga področja zunanjega delovanja Unije. Zadevajo lahko odnose Unije s posamezno državo ali regijo, lahko pa so tudi tematsko usmerjeni. Določijo se njihovo trajanje in sredstva, ki jih dajo na razpolago Unija in države članice.

Evropski svet odloča soglasno na priporočilo Sveta, ki ga ta sprejme v skladu z ureditvijo za vsako področje. Sklepi Evropskega sveta se izvajajo v skladu s postopki iz Pogodb.

2. Visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in Komisija lahko Svetu predložita skupne predloge, prvi s področja skupne zunanje in varnostne politike, druga pa s preostalih področij zunanjega delovanja.

POGLAVJE 2

POSEBNE DOLOČBE O SKUPNI ZUNANJI IN VARNOSTNI POLITIKI

ODDELEK 1

SKUPNE DOLOČBE

Člen 23

Delovanje Unije na mednarodni ravni v smislu tega poglavja temelji na načelih in uresničuje cilje ter je v skladu s splošnimi določbami iz poglavja 1.

Člen 24

(prejšnji člen 11 PEU)

1. Pristojnost Unije na področju skupne zunanje in varnostne politike zajema vsa področja zunanje politike in vsa vprašanja, ki so povezana z varnostjo Unije, vključno s postopnim oblikovanjem skupne obrambne politike, ki lahko vodi do skupne obrambe.

Za skupno zunanjo in varnostno politiko veljajo posebna pravila in postopki. Če v Pogodbah ni določeno drugače, jo opredeljujeta in izvajata Evropski svet in Svet, ki odločata soglasno. Sprejemanje zakonodajnih aktov je izključeno. Skupno zunanjo in varnostno politiko izvajajo visoki predstavniki Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter države članice v skladu s Pogodbama. Posebna vloga Evropskega parlamenta in Komisije na tem področju je opredeljena v Pogodbah. Sodišče Evropske unije ni pristojno za te določbe, razen za nadzor skladnosti s členom 40 te pogodbe ter za nadzor zakonitosti nekaterih sklepov iz drugega odstavka člena 275 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

2. Unija v okviru načel in ciljev svojega zunanjega delovanja vodi, določa in izvaja skupno zunanjo in varnostno politiko, ki temelji na razvoju medsebojne politične solidarnosti držav članic, opredelitvi vprašanj splošnega pomena in doseganju vse bolj skladnega ukrepanja držav članic.

3. Države članice dejavno in brez pridržkov podpirajo zunanjo in varnostno politiko Unije v duhu lojalnosti in medsebojne solidarnosti ter upoštevajo delovanje Unije na tem področju.

Države članice si skupaj prizadevajo za krepitev in razvoj medsebojne politične solidarnosti. Vzdržijo se vsakršnega ravnanja, ki je v nasprotju z interesi Unije ali ki bi lahko zmanjševalo njeno učinkovitost v vlogi povezovalne sile v mednarodnih odnosih.

Svet in visoki predstavnik skrbita za spoštovanje teh načel.

Člen 25
(prejšnji člen 12 PEU)

Unija vodi skupno zunanjo in varnostno politiko z:

- a) določitvijo splošnih smernic;
- b) sprejemanjem sklepov o določitvi:
 - i) ukrepov, ki naj jih izvaja Unija;
 - ii) stališč, ki naj jih sprejme Unija;
 - iii) podrobnosti izvajanja sklepov iz točk i) in ii);in
- c) krepitevijo rednega sodelovanja med državami članicami pri vodenju njihove politike.

Člen 26
(prejšnji člen 13 PEU)

1. Evropski svet opredeli strateške interese Unije ter določi cilje in splošne smernice skupne zunanje in varnostne politike, tudi pri vprašanjih, ki zadevajo obrambo. Sprejema potrebne sklepe.

Če tako zahteva mednarodni razvoj dogodkov, predsednik Evropskega sveta skliče izredno zasedanje Evropskega sveta za določitev strateških usmeritev politike Unije glede tega razvoja.

2. Svet oblikuje skupno zunanjo in varnostno politiko in sprejema sklepe, potrebne za določitev in izvajanje te politike na podlagi splošnih smernic in strateških usmeritev, ki jih določi Evropski svet.

Svet in visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko skrbita za enotnost, doslednost in učinkovitost delovanja Unije.

3. Visoki predstavnik in države članice izvajajo skupno zunanjo in varnostno politiko z uporabo nacionalnih sredstev in sredstev Unije.

Člen 27

1. Visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, ki predseduje Svetu za zunanje zadeve, s svojimi predlogi prispeva k oblikovanju skupne zunanje in varnostne politike in zagotavlja izvajanje sklepov, ki sta jih sprejela Evropski svet in Svet.

2. Visoki predstavnik zastopa Unijo v zadevah, povezanih s skupno zunanjo in varnostno politiko. V imenu Unije vodi politični dialog s tretjimi stranmi in izraža stališča Unije v mednarodnih organizacijah in na mednarodnih konferencah.

3. Visokemu predstavniku pri izpolnjevanju njegovih nalog pomaga Evropska služba za zunanje delovanje. Ta služba opravlja svoje delo v sodelovanju z diplomatskimi službami držav članic in jo sestavljajo uradniki iz ustreznih oddelkov generalnega sekretariata Sveta in Komisije ter napoteno osebje iz nacionalnih diplomatskih služb. Sklep Sveta določa organizacijo in delovanje Evropske službe za zunanje delovanje. Svet odloča na predlog visokega predstavnika po posvetovanju z Evropskim parlamentom in po odobritvi Komisije.

Člen 28

(prejšnji člen 14 PEU)

1. Kadar mednarodni položaj zahteva operativno ukrepanje Unije, Svet sprejme potrebne sklepe. V teh sklepih so določeni njihovi cilji, obseg in sredstva, ki morajo biti dana na razpolago Uniji, po potrebi pa tudi njihovo trajanje in pogoji za njihovo izvajanje.

Če se spremenijo okoliščine z bistvenim vplivom na vprašanje, ki je predmet sklepa, Svet ponovno preuči načela in cilje tega sklepa ter sprejme potrebne odločitve.

2. Sklepi iz odstavka 1 obvezujejo države članice pri stališčih, ki jih sprejemajo, in pri njihovem delovanju.

3. Če se načrtuje sprejetje nacionalnega stališča ali izvajanje nacionalnih ukrepov skladno s sklepom iz odstavka 1, zadevna država članica to sporoči dovolj zgodaj, da se omogoči predhodno posvetovanje v Svetu, če je to potrebno. Obveznost predhodnega obveščanja ne velja za ukrepe, ki pomenijo le prenos odločitev Sveta na nacionalni ravni.

4. V nujnih primerih, nastalih zaradi spremembe razmer, in če Svet ni revidiral sklepa iz odstavka 1, lahko države članice po hitrem postopku sprejmejo potrebne ukrepe ob upoštevanju splošnih ciljev tega sklepa. Zadevna država članica nemudoma obvesti Svet o vseh takih ukrepih.

5. Če pri izvajanju sklepa iz tega člena nastanejo večje težave, država članica z njimi seznaniti Svet, ki o njih razpravlja in poišče ustrezne rešitve. Te ne smejo nasprotovati ciljem sklepa iz odstavka 1 niti zmanjševati njegove učinkovitosti.

Člen 29
(prejšnji člen 15 PEU)

Svet sprejema sklepe, ki opredeljujejo pristop Unije do posamezne geografske ali vsebinske zadeve. Države članice zagotavljajo skladnost svoje nacionalne politike s stališči Unije.

Člen 30
(prejšnji člen 22 PEU)

1. Države članice, visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ali visoki predstavnik s podporo Komisije lahko na Svet naslovijo vprašanja skupne zunanje in varnostne politike ter mu predložijo svoje pobude ali predloge.

2. Kadar je potrebna hitra odločitev, visoki predstavnik na lastno pobudo ali na zahtevo države članice skliče izredno sejo Sveta v osemindiridesetih urah, v najnujnejših primerih pa v krajšem roku.

Člen 31
(prejšnji člen 23 PEU)

1. Sklepe iz tega poglavja sprejemata Evropski svet in Svet soglasno, razen če to poglavje ne določa drugače. Sprejemanje zakonodajnih aktov je izključeno.

Vsak član Sveta, ki se vzdrži glasovanja, lahko obrazloži svojo vzdržanost s formalno izjavo skladno s tem pododstavkom. V tem primeru član Sveta ni zavezan izvajati odločitve, vendar soglaša, da je odločitev zavezujoča za Unijo. V duhu vzajemne solidarnosti se zadevna država članica vzdrži vseh dejanj, ki bi lahko nasprotovala ali ovirala delovanje Unije na podlagi te odločitve, druge države članice pa spoštujejo njeno stališče. Če člani Sveta, ki so se tako vzdržali, predstavljajo najmanj tretjino držav članic, ki imajo skupaj najmanj tretjino prebivalstva Unije, sklep ni sprejet.

2. Z odstopanjem od določb odstavka 1 odloča Svet s kvalificirano večino:

- pri sprejemanju sklepa o določitvi ukrepov ali stališč Unije na podlagi sklepa Evropskega sveta o strateških interesih in ciljih Unije iz člena 10b(1),
- pri sprejemanju sklepa o določitvi ukrepov ali stališč Unije na predlog visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, ki ga je predložil na posebno zahtevo, ki mu jo je Evropski svet dal na lastno pobudo ali pobudo visokega predstavnika,

- pri sprejemanju vseh odločitev o izvajanju sklepa o določitvi ukrepov ali stališč Unije,
- pri imenovanju posebnega predstavnika v skladu s členom 18(5).

Če član Sveta izjavi, da namerava iz bistvenih in utemeljenih razlogov nacionalne politike nasprotovati sprejetju odločitve, ki se mora sprejeti s kvalificirano večino, se ne glasuje. Visoki predstavnik v tesnem posvetovanju z zadevno državo članico poišče zanjo sprejemljivo rešitev. Če mu to ne uspe, lahko Svet s kvalificirano večino zahteva predložitev zadeve Evropskemu svetu, da ta o njej soglasno sprejme sklep.

3. Evropski svet lahko soglasno sprejme sklep, ki določa, da Svet odloča s kvalificirano večino v primerih; ki niso navedeni v odstavku 2.
4. Odstavka 2 in 3 se ne uporabljata za odločitve, ki zadevajo vojaške in obrambne zadeve.
5. Pri postopkovnih vprašanjih Svet odloča z večino svojih članov.

Člen 32 (prejšnji člen 16 PEU)

V okviru Evropskega sveta in Sveta se države članice posvetujejo o vseh zadevah zunanje in varnostne politike splošnega pomena, da bi določile skupen pristop. Pred ukrepanjem na mednarodni ravni ali prevzemom obveznosti, ki bi lahko vplivala na interese Unije, se države članice med seboj posvetujejo v okviru Evropskega sveta ali Sveta. Države članice z uskladitvijo ukrepanja omogočajo, da lahko Unija uveljavi svoje interese in vrednote na mednarodni ravni. Države članice so medsebojno solidarne.

Kadar Evropski svet ali Svet določi skupni pristop Unije v smislu prvega pododstavka, visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in ministri za zunanje zadeve držav članic usklajujejo svoje dejavnosti v okviru Sveta.

Diplomatska predstavništva držav članic in delegacije Unije v tretjih državah in pri mednarodnih organizacijah sodelujejo in prispevajo k oblikovanju in izvajanju skupnega pristopa.

Člen 33 (prejšnji člen 18 PEU)

Svet lahko, na predlog visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko imenuje posebnega predstavnika za določena politična vprašanja. Posebni predstavnik opravlja svoje naloge pod vodstvom visokega predstavnika.

Člen 34
(prejšnji člen 19 PEU)

1. Države članice usklajujejo svoje delovanje v mednarodnih organizacijah in na mednarodnih konferencah. Na takih forumih podpirajo stališča Unije. Tako usklajevanje organizira visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko.

V mednarodnih organizacijah in na mednarodnih konferencah, na katerih ne sodelujejo vse države članice, sodelujoče podpirajo stališča Unije.

2. V skladu s členom 24(3) države članice, ki so zastopane v mednarodnih organizacijah ali na mednarodnih konferencah, kjer ne sodelujejo vse države članice, slednje in visokega predstavnika obveščajo o vseh zadevah skupnega interesa.

Države članice, ki so tudi članice Varnostnega sveta Združenih narodov, se bodo medsebojno usklajevale in izčrpno obveščale druge države članice in visokega predstavnika. Države članice, ki so članice Varnostnega sveta, pri opravljanju svojih dolžnosti zagovarjajo stališča in interese Unije, ne da bi to vplivalo na njihove odgovornosti po določbah Ustanovne listine Združenih narodov.

Kadar Unija sprejme stališče do zadeve, ki je na dnevnem redu Varnostnega sveta Združenih narodov, države članice, ki so v Varnostnem svetu, zahtevajo, da se visoki predstavnik zaprosi, naj predstavi stališče Unije.

Člen 35
(prejšnji člen 20 PEU)

Diplomatska in konzularna predstavništva držav članic ter delegacije Unije v tretjih državah in na mednarodnih konferencah ter njihova predstavništva pri mednarodnih organizacijah sodelujejo pri zagotavljanju tega, da se upoštevajo in izvajajo sklepi o določitvi stališč in ukrepov Unije, sprejeti na podlagi tega poglavja.

Sodelovanje krepijo z izmenjavo informacij in s pripravo skupnih ocen .

Prispevajo k uresničevanju pravic državljanov Unije do zaščite na ozemlju tretjih držav iz člena 20(2)(c) Pogodbe o delovanju Evropske unije in ukrepov, sprejetih v skladu s členom 23 navedene pogodbe.

Člen 36
(prejšnji člen 21 PEU)

Visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko se redno posvetuje z Evropskim parlamentom o glavnih vidikih in temeljnih usmeritvah skupne zunanje in varnostne politike ter

skupne varnostne in obrambne politike in ga obveščati o razvoju teh politik. Skrbi, da se mnenja Evropskega parlamenta ustrezno upoštevajo. Pri obveščanju Evropskega parlamenta lahko so sodelujejo posebni predstavniki.

Evropski parlament lahko Svetu in visokemu predstavniku zastavlja vprašanja ali daje priporočila. Dvakrat na leto razpravlja o napredku pri izvajanju skupne zunanje in varnostne politike, vključno s skupno varnostno in obrambno politiko.

Člen 37
(prejšnji člen 24 PEU)

Unija lahko z eno ali več državami ali mednarodnimi organizacijami sklepa sporazume na področjih iz tega poglavja.

Člen 38
(prejšnji člen 25 PEU)

Politični in varnostni odbor brez poseganja v člen 240 Pogodbe o delovanju Evropske unije spremlja mednarodni položaj na področjih, ki jih zadeva skupna zunanja in varnostna politika, ter prispeva k opredeljevanju politik s tem, da Svetu na zahtevo visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ali na lastno pobudo daje mnenja. Prav tako spremlja izvajanje dogovorjenih politik, ne da bi to posegalo v pristojnosti visokega predstavnika.

Politični in varnostni odbor na področju uporabe tega poglavja v okviru odgovornosti Sveta in visokega predstavnika izvaja politični nadzor in strateško vodi operacije za krizno upravljanje iz člena 43.

Svet lahko za namen in za čas trajanja operacije za krizno upravljanje, kakor ju določi Svet, pooblasti odbor, da sprejme ustrezne odločitve glede političnega nadzora in strateškega vodenja operacije.

Člen 39

V skladu s členom 16 Pogodbe o delovanju Evropske unije in z odstopanjem od odstavka 2 navedenega člena Svet sprejme sklep o določitvi pravil o varstvu fizičnih oseb, ko države članice obdelujejo osebne podatke pri opravljanju dejavnosti s področja uporabe tega poglavja, in o prostem pretoku takih podatkov. Upoštevanje teh pravil nadzirajo neodvisni organi.

Člen 40
(prejšnji člen 47 PEU)

Izvajanje skupne zunanje in varnostne politike ne vpliva na uporabo postopkov in obseg dodeljenih pristojnosti institucij, ki jih določata Pogodbi za izvajanje pristojnosti Unije iz členov 3 do 6 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Prav tako izvajanje politik iz navedenih členov ne vpliva na uporabo postopkov in obseg dodeljenih pristojnosti institucij, ki jih določata Pogodbi za izvajanje pristojnosti Unije iz tega poglavja.

Člen 41
(prejšnji člen 28 PEU)

1. Odhodki, ki nastanejo za poslovanje institucij na podlagi izvajanja tega poglavja, bremenijo proračun Unije.

2. Odhodki pri poslovanju, ki nastanejo zaradi izvajanja tega poglavja, prav tako bremenijo proračun Unije, kar pa ne velja za odhodke, ki nastanejo zaradi vojaških ali obrambnih ukrepov in v primerih, ko Svet soglasno odloči drugače.

Kadar odhodki ne bremenijo proračuna Unije, bremenijo države članice po ključu bruto nacionalnega proizvoda, razen če Svet soglasno ne odloči drugače. Pri odhodkih, ki nastanejo zaradi vojaških ali obrambnih ukrepov, države članice, katerih predstavniki so v Svetu dali formalno izjavo skladno z drugim pododstavkom člena 31(1), niso zavezane prispevati k njihovemu financiranju.

3. Svet sprejme sklep o določitvi posebnih postopkov za zagotovitev hitrega dostopa do odobrenih sredstev iz proračuna Unije za nujno financiranje pobud v okviru skupne zunanje in varnostne politike, predvsem za pripravljalne dejavnosti za misijo iz prvega odstavka člena 42 in iz člena 43. Svet odloča po posvetovanju z Evropskim parlamentom.

Pripravljalne dejavnosti za misijo iz prvega odstavka člena 42 in iz člena 43, ki se ne krijejo iz proračuna Unije, se financirajo iz zagonskega sklada, v katerem so prispevki držav članic.

Svet s kvalificirano večino na predlog visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko sprejme sklepe o določitvi:

- a) postopkov za ustanovitev in financiranje zagonskega sklada, zlasti zneskov, ki se prispevajo v sklad;
- b) postopkov za upravljanje zagonskega sklada;

c) postopkov finančnega nadzora.

Kadar misija, načrtovana po prvem odstavku člena 42 in členu 43, ne more biti financirana iz proračuna Unije, Svet visokega predstavnika pooblasti za uporabo sredstev iz sklada. Visoki predstavnik Svetu poroča o izvajanju tega pooblastila.

ODDELEK 2

DOLOČBE O SKUPNI VARNOSTNI IN OBRAMBNI POLITIKI

Člen 42

(prejšnji člen 17 PEU)

1. Skupna varnostna in obrambna politika je sestavni del skupne zunanje in varnostne politike. Uniji zagotavlja operativno sposobnost, oprto na civilna in vojaška sredstva. Unija jih lahko uporablja pri misijah zunaj svojih meja za ohranjanje miru, preprečevanje konfliktov in krepitev mednarodne varnosti v skladu z načeli Ustanovne listine Združenih narodov. Za izvajanje teh misij se uporabijo zmogljivosti, ki jih zagotovijo države članice.

2. Skupna varnostna in obrambna politika vključuje postopno oblikovanje skupne obrambne politike Unije. Ta vodi do skupne obrambe, če Evropski svet soglasno tako odloči. V tem primeru državam članicam priporoči sprejetje takšne odločitve v skladu z njihovimi ustavnimi pravili.

Politika Unije v skladu s tem oddelkom ne posega v posebno naravo varnostne in obrambne politike posameznih držav članic in spoštuje obveznosti iz Severnoatlantske pogodbe tistih držav članic, ki vidijo uresničevanje svoje skupne obrambe v Severnoatlantski zvezi (NATO), ter je združljiva s skupno varnostno in obrambno politiko, vzpostavljeno v tem okviru.

3. Države članice dajo Uniji na razpolago civilne in vojaške zmogljivosti za izvajanje skupne varnostne in obrambne politike za uresničevanje ciljev, ki jih opredeli Svet. Države članice, ki med seboj ustanovijo večnacionalne sile, lahko te sile dajo na razpolago tudi za skupno varnostno in obrambno politiko.

Države članice si prizadevajo za postopno izboljšanje svojih vojaških zmogljivosti. Agencija za področje razvoja obrambnih zmogljivosti, raziskav, nabave in oborožitve (v nadaljnjem besedilu „Evropska obrambna agencija“) ugotavlja operativne potrebe, spodbuja ukrepe za njihovo izpolnjevanje, prispeva k določanju in po potrebi izvajanju vseh ukrepov, ki so potrebni za krepitev industrijskih in tehnoloških temeljev obrambnega sektorja, sodeluje pri določanju evropske politike na področju zmogljivosti in oboroževanja ter pomaga Svetu pri ocenjevanju izboljšanja vojaških zmogljivosti.

4. Sklepe o skupni varnostni in obrambni politiki, vključno s tistimi o uvedbi misije po tem členu, sprejme Svet soglasno na predlog visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ali na pobudo države članice. Visoki predstavnik lahko predlaga uporabo nacionalnih sredstev kakor tudi instrumentov Unije, po potrebi skupaj s Komisijo.

5. Svet lahko za ohranitev vrednot Unije in v korist njenih interesov izvedbo misije v okviru Unije zaupa skupini držav članic. Izvajanje take misije ureja člen 44.

6. Države članice, ki glede vojaških zmogljivosti izpolnjujejo višja merila in so sprejele večje medsebojne obveznosti na tem področju v zvezi z najzahtevnejšimi misijami, vzpostavijo stalno strukturno sodelovanje v okviru Unije. Takšno sodelovanje ureja člen 43. To sodelovanje ne vpliva na določbe člena 28b.

7. V primeru oboroženega napada na ozemlje države članice, ji morajo druge države članice v skladu z 51. členom Ustanovne listine Združenih narodov zagotoviti pomoč in podporo z vsemi razpoložljivimi sredstvi. To ne vpliva na posebno naravo varnostne in obrambne politike posameznih držav članic.

Obveznosti in sodelovanje na tem področju so skladni z obveznostmi v Organizaciji Severnoatlantske pogodbe, ki za njene države članice ostaja temelj njihove kolektivne obrambe in okvir za njeno izvajanje.

Člen 43

1. Misije iz prvega odstavka člena 42, pri katerih lahko Unija uporabi civilna in vojaška sredstva, vključujejo skupne operacije razoroževanja, humanitarne in reševalne misije, vojaško svetovanje in pomoč, misije za preprečevanje sporov in ohranjanje miru, bojne operacije za krizno upravljanje, vključno z vzpostavljanjem miru in pokonfliktno stabilizacijo. Vse te misije lahko prispevajo k boju proti terorizmu, skupaj s pomočjo tretjim državam v boju proti terorizmu na njihovih ozemljih.

2. Svet sprejme sklepe v zvezi z misijami iz odstavka 1, s katerimi določi njihove cilje in obseg ter splošne pogoje za njihovo izvajanje. Visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko pod nadzorom Sveta ter v tesnem sodelovanju in stalnem stiku s Političnim in varnostnim odborom skrbi za usklajevanje med civilnimi in vojaškimi vidiki takšnih ukrepov.

Člen 44

1. V okviru sklepov, sprejetih v skladu s členom 43, lahko Svet izvedbo misije zaupa skupini držav članic, ki to želijo in imajo ustrezne zmogljivosti za takšno misijo. Te države članice se, v sodelovanju z visokim predstavnikom Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, med seboj dogovorijo glede vodenja misije.

2. Države članice, ki sodelujejo pri izvajanju misije, na lastno pobudo ali na zahtevo druge države članice o njenem poteku redno obveščajo Svet. Če ima izvajanje misije večje posledice ali zahteva spremembo cilja, obsega in pogojev misije, določenih v sklepih iz odstavka 1, te države nemudoma obvestijo Svet. V takih primerih Svet sprejme potrebne sklepe.

Člen 45

1. Naloge Evropske obrambne agencije iz člena 42(3), ki je podrejena Svetu, so:
 - a) sodelovati pri ugotavljanju ciljev držav članic glede njihovih vojaških zmogljivosti in pri oceni izpolnjevanja obveznosti, ki so jih države članice prevzele v zvezi s temi zmogljivostmi;
 - b) spodbujati usklajevanje operativnih potreb in sprejetje učinkovitih in združljivih postopkov naročanja;
 - c) predlagati večstranske projekte za izpolnjevanje ciljev glede vojaških zmogljivosti, zagotavljati usklajevanje programov, ki jih izvajajo države članice, in upravljanje posebnih programov sodelovanja;
 - d) podpirati raziskave na področju obrambne tehnologije ter usklajevati in načrtovati skupne raziskovalne dejavnosti in preučevati tehnične rešitve za prihodnje operativne potrebe;
 - e) prispevati k določanju, in po potrebi k izvajanju, vsakršnih koristnih ukrepov za krepitev industrijskih in tehnoloških temeljev obrambnega sektorja ter izboljšanju učinkovitosti vojaških odhodkov.

2. V Evropski obrambni agenciji lahko sodelujejo vse države članice, ki to želijo. Svet s kvalificirano večino sprejme sklep o določitvi statuta, sedeža in načina delovanja Agencije. Sklep upošteva raven dejanskega sodelovanja pri dejavnostih Agencije. Znotraj Agencije se oblikujejo posebne skupine, v katerih sodelujejo države članice, ki izvajajo skupne projekte. Agencija izvaja svoje naloge po potrebi v povezavi s Komisijo.

Člen 46

1. Države članice, ki se želijo vključiti v stalno strukturno sodelovanje iz člena 42(6), izpolnjujejo merila in so sprejele obveznosti o vojaških zmogljivostih iz Protokola o stalnem strukturnem sodelovanju, o svoji nameri uradno obvestijo Svet in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko.

2. V treh mesecih po uradnem obvestilu iz odstavka 1 Svet sprejme sklep o stalnem strukturnem sodelovanju in sestavi seznam vključenih držav članic. Svet odloča s kvalificirano večino po posvetovanju z visokim predstavnikom.

3. Država članica, ki se želi pozneje vključiti v stalno strukturno sodelovanje, o svoji nameri uradno obvesti Svet in visokega predstavnika.

Svet sprejme sklep o potrditvi sodelovanja države članice, ki izpolnjuje merila in prevzema obveznosti iz členov 1 in 2 Protokola o stalnem strukturnem sodelovanju. Svet odloča s kvalificirano večino po posvetovanju z visokim predstavnikom. Glasujejo le člani Sveta, ki predstavljajo vključene države članice.

Kvalificirana večina se določi v skladu s členom 238(3)(a) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

4. Če vključena država članica meril ne izpolnjuje več ali ni več sposobna izpolnjevati sprejetih obveznosti iz členov 1 in 2 Protokola o stalnem strukturnem sodelovanju, lahko Svet sprejme sklep o mirovanju sodelovanja zadevne države članice.

Svet odloča s kvalificirano večino. Glasujejo le člani Sveta, ki predstavljajo vključene države članice, z izjemo zadevne države članice.

Kvalificirana večina se določi v skladu s členom 238(3)(a) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

5. Vključena država članica, ki želi izstopiti iz stalnega strukturnega sodelovanja, o svoji odločitvi uradno obvesti Svet, ki se seznani s tem, da zadevna država članica vanj ni več vključena.

6. Sklepi in priporočila Sveta, sprejeti v okviru stalnega strukturnega sodelovanja, razen tistih iz odstavkov 2 do 5, se sprejmejo soglasno. Za namene tega odstavka soglasje pomeni samo glasove predstavnikov vključenih držav članic.

NASLOV VI

KONČNE DOLOČBE

Člen 47

Unija je pravna oseba.

Člen 48

(prejšnji člen 48 PEU)

1. Pogodbi se lahko spremenita po rednem postopku za spremembo Pogodb. Spremenita se lahko tudi po poenostavljenih postopkih za spremembo Pogodb.

Redni postopek za spremembo Pogodb

2. Vlada vsake države članice, Evropski parlament ali Komisija lahko Svetu predlagajo spremembo Pogodb. Namen teh predlogov je lahko med drugim povečati ali zmanjšati pristojnosti, ki so na Unijo prenesene s Pogodbama. Te predloge Svet predloži Evropskemu svetu in o njih uradno obvesti nacionalne parlamente.

3. Če Evropski svet po posvetovanju z Evropskim parlamentom in Komisijo z navadno večino sprejme sklep o preučitvi predlaganih sprememb, predsednik Evropskega sveta skliče Konvencijo predstavnikov nacionalnih parlamentov, voditeljev držav ali vlad držav članic, Evropskega parlamenta in Komisije. Pri institucionalnih spremembah na monetarnem področju se posvetuje tudi z Evropsko centralno banko. Konvencija preuči osnutke sprememb in s soglasjem sprejme priporočilo za konferenco predstavnikov vlad držav članic, kakor je predvidena v odstavku 4.

Evropski svet lahko po odobritvi Evropskega parlamenta z navadno večino odloči, da ne skliče Konvencije, če obseg predlaganih sprememb tega ne upravičuje. V tem primeru Evropski svet določi mandat konference predstavnikov vlad držav članic.

4. Konferenco predstavnikov vlad držav članic skliče predsednik Sveta, da se v medsebojnem soglasju sporazumejo o spremembah te pogodbe.

Spremembe začnejo veljati, ko jih ratificirajo vse države članice v skladu s svojimi ustavnimi pravili.

5. Če v dveh letih po podpisu Pogodbe, ki spreminja Pogodbi, štiri petine držav članic to pogodbo ratificira, ena ali več držav članic pa ima težave v postopku ratifikacije, zadevo obravnava Evropski svet.

Poenostavljeni postopki za spremembo Pogodb

6. Vlada vsake države članice, Evropski parlament ali Komisija lahko Evropskemu svetu predloži spremembo vseh ali nekaterih določb tretjega dela Pogodbe o delovanju Evropske unije o notranjih politikah in ukrepih Unije.

Evropski svet lahko sprejme sklep o spremembi vseh ali nekaterih določb tretjega dela Pogodbe o delovanju Evropske unije. Evropski svet odloča soglasno po posvetovanju z Evropskim parlamentom in Komisijo, pri institucionalnih spremembah na monetarnem področju pa z Evropsko centralno banko. Ta sklep začne veljati šele, ko ga države članice potrdijo v skladu s svojimi ustavnimi pravili.

S sklepom iz drugega pododstavka se ne smejo povečati pristojnosti, ki so na Unijo prenesene s Pogodbama.

7. Kadar Svet v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije ali naslovom V te pogodbe na določenem področju ali v določenem primeru odloča soglasno, lahko Evropski svet sprejme sklep, s katerim Svet pooblašča, da na tem področju ali v tem primeru lahko odloča s kvalificirano večino. Ta pododstavek se ne uporablja za sklepe o vojaških ali obrambnih zadevah.

Kadar Svet v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije sprejme zakonodajne akte po posebnem zakonodajnem postopku, lahko Evropski svet sprejme sklep, po katerem se ti zakonodajni akti lahko sprejmejo po rednem zakonodajnem postopku.

Vsaka pobuda Evropskega sveta na podlagi prvega ali drugega pododstavka, se posreduje nacionalnim parlamentom. Če nacionalni parlament v šestih mesecih od dne takega posredovanja pobude izjavi, da temu nasprotuje, se sklep iz prvega ali drugega pododstavka ne sprejme. Če nasprotovanja ni, Evropski svet sklep lahko sprejme.

Za sprejetje sklepa iz prvega ali drugega pododstavka Evropski svet odloča soglasno po odobritvi Evropskega parlamenta, ki odloča z večino svojih članov.

Člen 49

(prejšnji člen 49 PEU)

Vsaka evropska država, ki spoštuje vrednote iz člena 2 in si prizadeva za njihovo spodbujanje, lahko zaprosi za članstvo v Uniji. O tej prošnji se obvestijo Evropski parlament in nacionalni parlamenti. Država prosilka naslovi prošnjo na Svet, ki o tem odloča soglasno po posvetovanju s Komisijo in po odobritvi Evropskega parlamenta, ki odloča z večino svojih članov. Upoštevajo se merila za pristop, o katerih se je dogovoril Evropski svet.

Pogoji sprejema in prilagoditve temeljnih pogodb Unije, ki so potrebne zaradi sprejema, so predmet sporazuma med državami članicami in državo prosilko. Ta sporazum se predloži v ratifikacijo vsem državam pogodbenicam v skladu z njihovimi ustavnimi pravili.

Člen 50

1. Vsaka država članica se lahko v skladu s svojimi ustavnimi pravili odloči za izstop iz Unije.

2. Država članica, ki se odloči izstopiti, o svoji nameri uradno obvesti Evropski svet. Na podlagi smernic, ki jih določi Evropski svet, se Unija pogaja in sklene s to državo sporazum o podrobnostih izstopa, ki upošteva okvir njenih prihodnjih odnosov z Unijo. Pogajanja o tem sporazumu potekajo v skladu s členom 218(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije. Svet s kvalificirano večino po odobritvi Evropskega parlamenta sklene sporazum v imenu Unije.

3. Pogodbi se za zadevno državo prenehata uporabljati z dnem začetka veljavnosti sporazuma o izstopu, sicer pa dve leti po uradnem obvestilu iz odstavka 2, razen če Evropski svet po dogovoru z zadevno državo članico soglasno ne sklene, da se to obdobje podaljša.

4. Za namene odstavkov 2 in 3 član Evropskega sveta in Sveta, ki predstavlja državo članico, ki izstopa, v Svetu in v Evropskem svetu ne sodeluje niti v razpravah niti pri sprejemanju sklepov v tej zadevi.

Kvalificirana večina se določi v skladu s členom 238(3)(b) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

5. Če država, ki je izstopila iz Unije, zaprosi za ponoven pristop, prošnjo vloži po postopku iz člena 49.

Člen 51

Protokoli in priloge so sestavni del Pogodb.

Člen 52

1. Pogodbi se uporabljata za Kraljevino Belgijo, Republiko Bolgarijo, Češko republiko, Kraljevino Dansko, Zvezno republiko Nemčijo, Republiko Estonijo, Helensko republiko, Kraljevino Španijo, Francosko republiko, Irsko, Italijansko republiko, Republiko Ciper, Republiko Latvijo, Republiko Litvo, Veliko vojvodstvo Luksemburg, Republiko Madžarsko, Republiko Malto, Kraljevino Nizozemsko, Republiko Avstrijo, Republiko Poljsko, Portugalsko republiko, Romunijo, Republiko Slovenijo, Slovaško republiko, Republiko Finsko, Kraljevino Švedsko ter Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska.

2. Ozemeljska veljavnost Pogodb je določena v členu 355 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 53

(prejšnji člen 51 PEU)

Ta pogodba se sklene za nedoločen čas.

Člen 54

(prejšnji člen 52 PEU)

1. To pogodbo visoke pogodbenice ratificirajo v skladu s svojimi ustavnimi pravili. Listine o ratifikaciji se deponirajo pri vladi Italijanske republike.

2. Ta pogodba začne veljati 1. januarja 1993, če so bile deponirane vse listine o ratifikaciji, sicer pa prvega dne tistega meseca, ki sledi deponiranju zadnje listine o ratifikaciji.

Člen 55
(prejšnji člen 53 PEU)

1. Ta pogodba, sestavljena v enem izvirniku v angleškem, bolgarskem, češkem, danskem, estonskem, finskem, francoskem, grškem, irskem, italijanskem, latvijskem, litovskem, madžarskem, malteškem, nemškem, nizozemskem, poljskem, portugalskem, romunskem, slovaškem, slovenskem, švedskem in španskem jeziku, pri čemer so besedila v vseh teh jezikih enako verodostojna, se deponira v arhivu vlade Italijanske republike, ki bo poslala overjeno kopijo vladam drugih držav podpisnic.

2. Ta pogodba se lahko prevede v druge jezike, ki jih določijo države članice, če ti v skladu z njihovim ustavnim redom uživajo status uradnega jezika na njihovem celotnem ozemlju ali delu tega ozemlja. Zadevne države članice zagotovijo overjeno kopijo takih prevodov in jo deponirajo v arhivu Sveta.

V POTRDITEV TEGA so spodaj podpisani pooblaščenци podpisali to pogodbo.

V Maastrichtu, sedmega februarja tisoč devetsto dvaindevetdeset.

(seznam pooblaščenцев ni ponovno natisnjen)
